

Dr Andrew Goodall
Ysgrifennydd Parhaol
Permanent Secretary

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

27 Mehefin 2023

Annwyl Ms Rathbone AS

Ar 27 Mai 2022, ysgrifennais atoch yn rhoi ymateb Llywodraeth Cymru i argymhelliad 3 yn adroddiad y Pwyllgor Cydraddoldeb a Chyfiawnder Cymdeithasol Craffu Blynyddol ar Waith Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol: Y wybodaeth ddiweddaraf, gan fod yr argymhelliad yn ymwneud â hyfforddiant a datblygiad proffesiynol gwasanaeth sifil Llywodraeth Cymru. O ran yr honiadau yn yr adroddiad bod Llywodraeth Cymru'n 'dibynnu'n helaeth' ar y Comisiynydd, dywedais y byddai gwaith dadansoddi pellach yn cael ei wneud ac y byddai swyddogion Llywodraeth Cymru yn gweithio gyda swyddogion y Comisiynydd i ddeall yn well beth yw natur a maint y ceisiadau hyn am gymorth, er mwyn rhoi darlun cliriach o'r sefyllfa a helpu'r Comisiynydd i reoli ei adnoddau.

Yn eich llythyr at y Comisiynydd ar 23 Mawrth 2023, cyfeirir at ganfyddiad 'bod gormod o amser ac adnoddau Swyddfa Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol wedi'u neilltuo i helpu Llywodraeth Cymru i gymhwysu ei deddfwriaeth ei hun, a hynny ar draul cyrff cyhoeddus eraill'. Felly, roeddwn am achub ar y cyfle hwn i rannu Atodiad A isod, sy'n rhoi dadansoddiad o geisiadau Llywodraeth Cymru am gymorth i swyddfa'r Comisiynydd yn 2021-22. Mae swyddogion Llywodraeth Cymru wedi gweithio'n agos gyda swyddogion y Comisiynydd i baratoi'r dadansoddiad hwn ac rwy'n ddiolchgar am y dull cydweithredol sy'n cael ei ddefnyddio gennym o hyd i gryfhau datblygu cynaliadwy yng Nghymru.

In gymeri,

Andrew Goodall

Dr Andrew Goodall
Ysgrifennydd Parhaol/ Permanent Secretary
Llywodraeth Cymru/ Welsh Government

Copi: Y Prif Weinidog, y Gweinidog Cyfiawnder Cymdeithasol a'r Prif Chwip, y Gweinidog Cyllid a Llywodraeth Leol, Cadeirydd y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus a Gweinyddiaeth Gyhoeddus, Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru.

BUDDSODDWYR | **INVESTORS**
MEWN POBL | **IN PEOPLE**

Parc Cathays • Cathays Park Ffôn • Tel 0300 025 6935
Caerdydd • Cardiff PS.PermanentSecretary@gov.wales
CF10 3NQ Gwefan • Website: www.gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi. Dilynwch y ddolen i gael arweiniad ar sut fyddwn yn trin a defnyddio'ch data, yn unol â'r Rheoliadau Diogelu Data Cyffredinol. <https://gov.wales/about/welsh-government-privacy-notice/?skip=1&lang=cy>

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding. Please follow the link for guidance on how we will handle & use your data, in accordance with the General Data Protection Regulations. <https://gov.wales/about/welsh-government-privacy-notice/?lang=en>

ATODIAD A: DADANSODDIAD O 'GEISIADAU AM GYMORTH' LLYWODRAETH CYMRU I SWYDDFA COMISIYNYDD CENEDLAETHAU'R DYFODOL

Y CEFNDIR

Ym mis Mai 2022, yn dilyn sylw'r Pwyllgor Cydraddoldeb a Chyfiawnder Cymdeithasol bod Llywodraeth Cymru yn 'dibynnu'n helaeth' ar Gomisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol y Dyfodol, mae swyddogion yn yr Is-adran Dyfodol Cynaliadwy wedi gweithio gyda swyddogion y Comisiynydd i ddeall yn well beth yw natur a maint y ceisiadau hyn gan Lywodraeth Cymru er mwyn rhoi darlun cliriach o'r sefyllfa a helpu'r Comisiynydd i reoli ei adnoddau. Mae galw Llywodraeth Cymru ar y Comisiynydd wedi cael ei godi'n gyhoeddus ar sawl achlysur.

Enghraifft 1: ar [1 Chwefror 2021](#), yn y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus (y bumed Senedd), dywedodd y Comisiynydd:

So, over the last two and a half years, we've had 663 requests for advice from public bodies; 43 per cent of those requests have been from Welsh Government [...]

Enghraifft 2: ar [7 Chwefror 2022](#), yn y Pwyllgor Cydraddoldeb a Chyfiawnder Cymdeithasol, dywedodd y Comisiynydd:

So, in all, we've received, to date, 1,061 requests for support since May 2018 [...] The number of requests from public bodies in total is 362 [...]. Of those 362, 157 have come solely from Welsh Government. The Welsh Government are one public body out of 44, and yet almost half of all requests for support are coming from Welsh Government and, as I said, often in these big, meaty topics and subject areas.

Enghraifft 3: ar [11 Ebrill 2022](#), cyhoeddodd y Pwyllgor Cydraddoldeb a Chyfiawnder Cymdeithasol ei adroddiad *Craffu blynyddol ar waith Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol: y wybodaeth ddiweddaraf*, a oedd yn nodi:

Mae'n ymddangos bod Llywodraeth Cymru yn dibynnu'n helaeth ar swyddfa'r Comisiynydd ar gyfer cefnogaeth a chynghor o ran y ffordd y caiff y Ddeddf ei hymgorffori yn ei gwaith, ac mae hyn yn golygu bod angen newid diwylliant.

Roedd argymhelliad 3 yn yr adroddiad yn nodi:

Dylai Llywodraeth Cymru nodi sut mae'n defnyddio hyfforddi a datblygu proffesiynol i sicrhau bod ei chyflogeion yn deall y Ddeddf yn llawn ac yn cydymffurfio â hi, fel nad yw'n ymddangos bod angen dibynnu gymaint ar swyddfa'r Comisiynydd.

BUDDSODDWR | INVESTORS
MEWN POBL | IN PEOPLE

Parc Cathays • Cathays Park Ffôn • Tel 0300 025 3289
Caerdydd • Cardiff PS.PermanentSecretary@gov.wales
CF10 3NQ Gwefan • Website: www.gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi. Dilynwch y ddolen i gael arweiniad ar sut fyddwn yn trin a defnyddio'ch data, yn unol â'r Rheoliadau Diogelu Data Cyffredinol. <https://gov.wales/about/welsh-government-privacy-notice/?skip=1&lang=cy>

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding. Please follow the link for guidance on how we will handle & use your data, in accordance with the General Data Protection Regulations. <https://gov.wales/about/welsh-government-privacy-notice/?lang=en>

Ar [27 Mai 2022](#), ymatebodd yr Ysgrifennydd Parhaol:

Mae'r Comisiynydd wedi awgrymu bod Llywodraeth Cymru wedi cyflwyno oddeutu 15% o gyfanswm y ceisiadau a gafwyd gan ei swyddfa ers mis Mai 2018. Mae angen dadansoddi ymhellach i wybod beth yw natur y ceisiadau hyn i weld beth yw'r gwir sefyllfa o ran yr honiadau bod dibyniaeth sylweddol ar y Comisiynydd o du Llywodraeth Cymru, ac i ba raddau y mae'r ceisiadau hyn am gymorth yn deillio o ddiffyg dealltwriaeth o sut i gydymffurfio â'r Ddeddf. Mae Swyddogion yn gweithio gyda'r Comisiynydd er mwyn deall yn well natur a nifer y ceisiadau hyn a gyflwynwyd gan Lywodraeth Cymru, er mwyn creu darlun cliriach o'r sefyllfa a helpu'r Comisiynydd i reoli ei hadnoddau.

Ar [23 Mawrth 2023](#), ysgrifennodd Cadeirydd y Pwyllgor Cydraddoldeb a Chyfiawnder Cymdeithasol ar y Comisiynydd newydd yn ei groesawu i'w swydd newydd. Roedd y llythyr yn cynnwys y geiriad canlynol:

Argymhellwyd yn ein hadroddiad, er mwyn cynorthwyo tryloywder y berthynas rhwng y Comisiynydd a Llywodraeth Cymru a chraffu arni, y dylech ystyried sut y mae busnes gyda Gweinidogion yn cael ei gynnal, gan gynnwys sut y caiff cyfarfodydd a negeseuon eu cofnodi a'u datgelu. Byddai hyn yn helpu i fynd i'r afael â'r canfyddiad bod gormod o amser ac adnoddau Swyddfa Cenedlaethau'r Dyfodol wedi'u neilltuo i helpu Llywodraeth Cymru i gymhwyso ei deddfwriaeth ei hun, a hynny ar draul cyrff cyhoeddus eraill.

Ar [24 Ebrill 2023](#), ymatebodd y Comisiynydd:

Yn eich llythyr rydych yn cyfeirio at ganfyddiad bod gormod o amser Swyddfa Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol yn cael ei neilltuo i gefnogi Llywodraeth Cymru er anfantais i gyrff cyhoeddus eraill. Mae hyn yn rhywbeth y byddaf yn talu sylw manwl iddo. Fodd bynnag, rhaid i mi ddweud, ar dystiolaeth yr ychydig wythnosau diwethaf nid dyma'r argraff sydd gennyf.

DADANSODDIAD

Enghraifft 1: O 2018-19 i 2020-21, derbyniodd swyddfa'r Comisiynydd 268 o geisiadau am gyngor gan gyrff cyhoeddus. Roedd 124 ohonynt gan Lywodraeth Cymru a 144 gan gyrff cyhoeddus eraill.

Enghraifft 2: Mae'r ffigur o 157 o geisiadau gan Lywodraeth Cymru yn cyd-fynd â'r wybodaeth a ddarparwyd ar gyfer 2018-19 i 2020-21 (darperir rhagor o wybodaeth yn yr adran ffynonellau gwybodaeth). Yn ystod y cyfnod hwn, roedd ceisiadau Llywodraeth Cymru am gymorth yn cyfateb i oddeutu 15% o'r holl geisiadau am gymorth. Mae'r

BUDDSODDWYR | INVESTORS
MEWN POBL | IN PEOPLE

Parc Cathays • Cathays Park Ffôn • Tel 0300 025 3289
Caerdydd • Cardiff PS.PermanentSecretary@gov.wales
CF10 3NQ Gwefan • Website: www.gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi. Dilynwch y ddolen i gael arweiniad ar sut fyddwn yn trin a defnyddio'ch data, yn unol â'r Rheoliadau Diogelu Data Cyffredinol. <https://gov.wales/about/welsh-government-privacy-notice/?skip=1&lang=cy>

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding. Please follow the link for guidance on how we will handle & use your data, in accordance with the General Data Protection Regulations. <https://gov.wales/about/welsh-government-privacy-notice/?lang=en>

ffigurau a ddyfynnwyd gan y Comisiynydd yma hefyd yn cynnwys ceisiadau na weithredwyd arnynt gan y swyddfa.

Enghraifft 3: Rhoddodd swyddfa'r Comisiynydd wybodaeth o 2021-22 i'r Is-adran Dyfodol Cynaliadwy ynglŷn â cheisiadau Llywodraeth Cymru am gymorth, ceisiadau gan gyrff cyhoeddus eraill am gymorth, a'r holl geisiadau eraill am gymorth. Darparwyd amcangyfrifon o'r ystodau amser sy'n ofynnol i ymateb i'r ceisiadau hyn hefyd, o 'ychydig o amser' (hyd at un awr) i 'aur' (mwy na deg diwrnod). Mae'r tabl isod yn crynhoi'r wybodaeth hon.

Mae *ceisiadau am gymorth* yn amrywio o ymholiadau sylfaenol a cheisiadau am wybodaeth i wahoddiadau i fod yn rhan o brosiectau o bwys. Nid yw'r Comisiynydd yn ymgynghorai statudol ar benderfyniadau Llywodraeth Cymru ar wahân i ddatblygu dangosyddion a cherrig milltir cenedlaethol, canllawiau statudol ar Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, ac wrth ddiwygio'r rhestr o gyrff sy'n ddarostyngedig i'r Ddeddf.

Ceisiadau am gymorth i Swyddfa Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol (2021-22)					
Ceisiadau am gymorth	Nifer y ceisiadau a ddaeth i law	Nifer y ceisiadau a gafodd eu derbyn*	Yr amser oedd ei angen i ymateb (oriau)**	Adnodd o ran pobl (CALI)***	Canran yr amser a gymerwyd (%)
Llywodraeth Cymru	49	32	493.50	0.26	36
Cyrff cyhoeddus eraill	84	67	264.00	0.14	19
Pob un arall	239	161	609.75	0.33	45
CYFANSWM	372	260	1367.25	0.73	100

* Mae hefyd yn cynnwys cofnodion a restrir fel rhai 'gorffenedig', 'ar y gweill', neu'n 'rhan o ffrwd waith'.

** Gan gymryd pwynt canol yr ystodau amser a restrir.

***Gan dybio wythnos waith o 42 awr gyda 38 diwrnod o absenoldeb. (CALI = Cyfwerth ag amser llawn.)

O ran nifer y 'ceisiadau am gymorth', mae'r dadansoddiad yn dangos, yn 2021-22, bod 12.3% o'r 'ceisiadau am gymorth' y gweithredwyd arnynt wedi dod gan Lywodraeth Cymru, sef 36% o gyfanswm yr ymrwymiad amser oedd ei angen gan swyddfa'r Comisiynydd (0.26 CALI). Mae'n werth nodi bod ymateb i'r ceisiadau hyn yn cyfateb i gyfran fach o amser ac adnoddau pobl swyddfa'r Comisiynydd.

Er mwyn deall natur ceisiadau Llywodraeth Cymru am gymorth yn well, a'r ymatebion a gafwyd gan swyddfa'r Comisiynydd, gofynnwyd am adborth gan bob un o dimau Llywodraeth Cymru a oedd wedi gofyn am ymrwymiad lefel 'efydd' ac yn uwch na hynny

BUDDSODDWYR | INVESTORS
MEWN POBL | IN PEOPLE

Parc Cathays • Cathays Park Ffôn • Tel 0300 025 3289
Caerdydd • Cardiff PS.PermanentSecretary@gov.wales
CF10 3NQ Gwefan • Website: www.gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi. Dilynwch y ddolen i gael arweiniad ar sut fyddwn yn trin a defnyddio'ch data, yn unol â'r Rheoliadau Diogelu Data Cyffredinol. <https://gov.wales/about/welsh-government-privacy-notice/?skip=1&lang=cy>

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding. Please follow the link for guidance on how we will handle & use your data, in accordance with the General Data Protection Regulations. <https://gov.wales/about/welsh-government-privacy-notice/?lang=en>

gan swyddfa'r Comisiynydd (yn cyfateb i fwy nag un diwrnod o waith) i ddeall natur a phwrpas yr ymgysylltiad â'r Comisiynydd yn well. Cyflwynir crynodeb o'r canfyddiadau hynny isod.

CASGLIADAU

- Nid oes digon o dystiolaeth i gadarnhau honiadau bod Llywodraeth Cymru yn 'dibynnu'n helaeth' ar y Comisiynydd.
- Gwahoddwyd tîm y Comisiynydd i gymryd rhan mewn prosiectau fel rhanddeiliaid fel rhan o ddulliau cynnwys ac ymgysylltu arferol gan dimau, ac er mwyn gwahodd y Comisiynydd i wneud sylwadau neu i roi'r cyfle iddynt i wneud hynny os ydynt yn dymuno. Gan fod rhyngweithio dwys rhwng llawer o'r darnau hyn o waith a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol, mae cynnwys y Comisiynydd yn benderfyniad rhesymegol, ac mae'r ymgysylltu o fudd i'r ddwy ochr.
- Nid yw'r ceisiadau'n deillio o ddiffyg dealltwriaeth swyddogion o Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol .
- Mae'n ymddangos bod amcangyfrifon tîm y Comisiynydd o ben isaf yr amser a gymerwyd yn weddol gywir, er y teimlwyd mewn dau achos bod yr ymrwymiad a awgrymwyd wedi'i chwyddo.
- Mae swyddogion Llywodraeth Cymru yn hapus ag ansawdd y mewnbwn a gawsant gan swyddogion y Comisiynydd.
- Mae'r rhan fwyaf o swyddogion Llywodraeth Cymru yn teimlo bod digon o gefnogaeth ar gael o fewn Llywodraeth Cymru i dimau allu cymhwyso'r egwyddor datblygu cynaliadwy, er y cydnabuwyd y byddai canllawiau mwy teilwredig o fudd mewn rhai meysydd yn ystod camau cynnar y gwaith o ddatblygu polisi.
- Nid yw'r geiriad 'ceisiadau am gymorth' yn cyfleu'n gywir natur y rhyngweithio rhwng Llywodraeth Cymru a swyddfa'r Comisiynydd. Mewn llawer o achosion, byddai'n fwy priodol galw'r 'ceisiadau' hyn yn 'wahoddiadau i gymryd rhan' – mewn ymgynghoriadau cyhoeddus, er enghraifft.

Fel rhan o'r pum ffordd o weithio sy'n ffurfio'r egwyddor datblygu cynaliadwy yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol, mae Llywodraeth Cymru yn defnyddio dulliau amrywiol i gynnwys pobl a rhanddeiliaid (gan gynnwys Comisiynwyr) yn y broses bolisi

BUDDSODDWR | INVESTORS
MEWN POBL | IN PEOPLE

Parc Cathays • Cathays Park Ffôn • Tel 0300 025 3289
Caerdydd • Cardiff PS.PermanentSecretary@gov.wales
CF10 3NQ Gwefan • Website: www.gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi. Dilynwch y ddolen i gael arweiniad ar sut fyddwn yn trin a defnyddio'ch data, yn unol â'r Rheoliadau Diogelu Data Cyffredinol. <https://gov.wales/about/welsh-government-privacy-notice/?skip=1&lang=cy>

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding. Please follow the link for guidance on how we will handle & use your data, in accordance with the General Data Protection Regulations. <https://gov.wales/about/welsh-government-privacy-notice/?lang=en>

ac fel bod modd integreiddio gymaint â phosibl â pholisïau a dulliau gweithredu a ddefnyddir yn ehangach ledled Cymru.

BUDDSODDWYR | INVESTORS
MEWN POBL | IN PEOPLE

Parc Cathays • Cathays Park Ffôn • Tel 0300 025 3289
Caerdydd • Cardiff PS.PermanentSecretary@gov.wales
CF10 3NQ Gwefan • Website: www.gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi. Dilynwch y ddolen i gael arweiniad ar sut fyddwn yn trin a defnyddio'ch data, yn unol â'r Rheoliadau Diogelu Data Cyffredinol. <https://gov.wales/about/welsh-government-privacy-notice/?skip=1&lang=cy>

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding. Please follow the link for guidance on how we will handle & use your data, in accordance with the General Data Protection Regulations. <https://gov.wales/about/welsh-government-privacy-notice/?lang=en>